

Tadeusz Galiński

Tanowo, st. 3, gm. Police, woj.
szczecińskie, AZP 28-04/3

Informator Archeologiczny : badania 25, 10-11

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Archeologicznych w Krakowie. Badania o charakterze weryfikacyjno-ratowniczym. Trzeci sezon badań. Obozowisko mezolityczne.

Założony wykop (II/91) był kontynuacją wykopów z lat ubiegłych (II/89 i II/90), a zarazem ich poszerzeniem w kierunku północnym, zachodnim i wschodnim. Przebadano dalsze 55 m² stanowiska uzyskując ok. 5000 wyrobów krzemiennych oraz niewielką ilość żle zachowanego materiału ceramicznego, który zalegał w warstwach przypowierzchniowych.

Sytuacja stratygraficzna i planigraficzna zalegania wyrobów nie uległa zmianie — materiał krzemienisty występował głównie w spągu dolnego poziomu glebowego i w obrębie ciemnego piasku zalegającego bezpośrednio pod nim w układzie bezkrzemienicowym.

W inwentarzu krzemiennym znaczącą grupę stanowią narzędzia, licznie reprezentowane przez zbrojniki. Charakter typologiczno-techniczny wyrobów oraz udział poszczególnych grup wyrobów w inwentarzu świadczą o podomowym charakterze stanowiska z możliwością istnienia pracowni przydomowej.

Tanowo, st. 3
gm. Police, woj. szczecińskie
AZP 28-04/3

Muzeum Narodowe w Szczecinie

Badania prowadził dr Tadeusz Galiński. Finansowane przez Muzeum Narodowe w Szczecinie. Szósty sezon badań. Obozowiska paleolityczne, mezolityczne i protoneolityczne typu Ertebølle-Ellerbek.

Stanowisko nr 3 w Tanowie to prawie kilometrowej długości wał morenowy, biegnący wzdłuż krawędzi jeziora atlantyckiego i częściowo wzdłuż koryta rzeczki Gunicy. W sezonie 1991 założone były 2 wykopy: I/85/91 o powierzchni ok. 60 m² i wykop VII/91 o powierzchni ok. 45 m². Odkrytki położone w północno-zachodniej części stanowiska oddalone były od siebie o ok. 50 m w linii prostej.

Wykop I/85/91 — wystąpiły tu 2 krzemienice mezolityczne, wczesnoatlantyckie, związane z kompleksem Düvensee. Materiały krzemienne występowały w warstwie żółtego piasku na gł. 20–60 cm od powierzchni wykopu, w postaci słabo zarysowanych skupień (ok. 120 krzemieni na 1 m²). Wydobyty materiał liczy ok. 5000 zabytków, w tym ponad 300 rdzeni i narzędzi. Wśród tych ostatnich występują formy typowe dla kompleksu Düvensee: drapacze, ryłce, pazury, zbrojniki i nieliczne ciosaki. W grupie zbrojników obecne są tyłczaki Stawinoga, łukowe i pełnołukowe, półtyłczaki Komornica, półtyłczaki trapezowato zdwojone, trójkąty równoramienne, trójkąty nierównoboczne oraz trapezy.

Wykop VII/91 — usytuowany był nie na zboczu jak poprzednie, ale na jego platformie od strony północnej. Natrafiono tutaj na osadnictwo późnomezolityczne, znacznie odbiegające taksonomicznie od skupień położonych w dotychczas badanych wykopach na tym stanowisku. Wydobyty materiał krzemienisty liczący ok. 2000 zabytków, w tym ok. 100 rdzeni i narzędzi, reprezentuje kompleks maglemoski. Wytwórczość krzemieniarska narzędziowa oparta była tu na eksploatacji wąskich, regularnych wiórków zbrojnikowych, odbijanych od regularnych, specjalnych rdzeni jednopiętowych stożkowatych i podstożkowatych. Obok drobnych drapaczy wiórowych, ryłców i skrobaczy wielorakich, a także półtyłczaków wiórowych, występują liczne zbrojniki reprezentowane m.in. przez zbrojniki z retuszowaną podstawą i ostrza Nowy Młyn. Krzemienie występowały w warstwie żółtego piasku na gł. ok. 10–60 cm od powierzchni wykopu, główny poziom ok. 30–40 cm. W układzie poziomym tworzyły skupienie o śr. ok. 6 m. Od strony południowej było ono nieco rozwleczone i przemieszane z materiałami osadnictwa protoneolitycznego, które wystąpiło tu w kilku wyraźnych jamach-soczewkach. Zabytki te wiążą się kulturowo niewątpliwie z osadnictwem odkrytym we wschodniej części tej platformy, ok. 30 cm na południowywschód w wykopie V/89. Zebrano ok. 200 fragm. ceramiki ostrodennej i okrągłodennej oraz trochę krzemieni, wśród których wyróżniają się duże półtyłczaki wiórowe i krótkie trapezy.

Na stanowisku wykonywano liczne odkrytki sondażowe o powierzchni 1 m² każda (ok. 20, także w południowej części wału), oddalone od opisanych wykopów o ponad

200 m. W wielu z nich notowano występowanie materiału zabytkowego, głównie mezolitycznego i protoneolitycznego, ale także późnopaleolitycznego związanego najpewniej z tzw. kompleksem ahrensberskim. W przyszłości planuje się badania właśnie tego typu osadnictwa na stanowisku w Tarnowie.

Badania będą kontynuowane.

Wojnowo-Chwalim
gm. Kargowa, woj. zielonogórskie

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej Zakład Archeologii Wielkopolski w Poznaniu

Badania prowadzili doc. dr hab. Michał Kobusiewicz i mgr Jacek Kabaciński. Finansowane przez Instytut Historii Kultury Materialnej PAN. Czwarty sezon badań. Osadnictwo późnoneolityczne i mezolityczne.

Celem badań rozpoznawczych przeprowadzonych w dolinie Gnitej Obry było poszerzenie znajomości problematyki osadnictwa społeczności zbieracko-łowieckich w rejonie Wojnowa. Penetracje terenowe w 1991 r. stanowiły kolejny etap badań najstarszej sieci osadniczej tego obszaru. Stanowią one podstawę badań porównawczych systemów eksploatacji środowiska naturalnego i osadnictwa na niżu środkowej Europy i na środkowym zachodzie USA, prowadzonych w ramach wspólnego programu badawczego Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN i Iowa State University, Ames, USA.

Wstępna penetracja prowadzona wzdłuż krawędzi rynny glacialnej dostarczyła dużej ilości zabytków krzemiennych, wskazujących m.in. na występowanie w badanym regionie osadnictwa z okresu Allerød. Do dalszych badań wybrano 2 stanowiska, oznaczone jako Wojnowo c i Wojnowo d, położone na krawędzi terasy w bezpośredniej styczności z torfami. Przeprowadzono na nich szczegółową inwentaryzację powierzchniową, uzyskując bogatą kolekcję kilkuset zabytków krzemiennych. Wykonano też 2 wykopy sondażowe, w których materiał zabytkowy zalegał w humusie i w podglebiu do głębokości ok. 45 cm od powierzchni.

Celem porównania gęstości występowania krzemieni, podobne sondáže wykonano na stanowisku Chwalim 1 położonym ok. 1,5 km na południe od stanowisk w Wojnowie. Gęstość występowania materiałów, w granicach 100–300 zabytków w metrze kwadratowym, była ok. dwa razy większa niż w wykopach z Wojnowa.

Badania będą kontynuowane.

NEOLIT

Biechów, st. 6
gm. Głogów, woj. legnickie
AZP 68-19/28

Muzeum Archeologiczno-Historyczne
w Głogowie

Badania prowadzili mgr mgr Z. Lissak i W. Pogorzelski (autor tekstu). Finansowane przez Urząd Miasta i Gminy w Głogowie oraz Hutę Miedzi Głogów. Osada z okresu neolitu i epoki brązu.

Stanowisko zlokalizowane było na krawędzi terasy ciekłu będącego lewym dopływem Odry. W związku z tym, że teren, na którym zlokalizowane było stanowisko przeznaczony został pod budowę wysypiska śmieci, zaistniała konieczność przeprowadzenia